

AVOCATUL POPORULUI

RAPORT

de activitate pentru anul 2024

București
2025

Raportul a fost transmis
președintelui Camerei Deputaților și
președintelui Senatului
pentru a fi discutat în ședința Parlamentului,
conform art. 60 din Constituția României

Prezentare cu caracter exemplificativ a activității instituției Avocatul Poporului în anul 2024

Activitatea instituției Avocatul Poporului în 2024 a fost extrem de variată. Deși este o instituție de tip Ombudsman, adică un mediator, cu rolul de a apăra drepturile persoanelor în relația cu administrația publică locală și centrală, în realitate, instituția Avocatul Poporului are, comparativ cu alte instituții similare din lume, mult mai multe competențe, poate chiar cele mai multe. Și tocmai de aceea este bine să clarificăm care sunt și puterile noastre, dar și limitele competențelor pe care le avem, încercând încă o dată să lămurim publicul că nu avem dreptul să intervenim în multe din situațiile în care ni se solicită acest lucru, plecând de la denumirea pretențioasă de Avocat al Poporului, o denumire care induce în eroare și creează false așteptări.

Așadar, în principal, activitatea noastră constă în a primi și soluționa petițiile depuse de orice persoană fizică, indiferent de cetățenia acesteia, care consideră că drepturile sale au fost încălcate de administrația publică, centrală și locală. În 2024 au fost primite peste 12.000 de petiții. Pentru a soluționa orice petiție avem la îndemână câteva proceduri, tipice unui mediator, schimburi de adrese cu respectivele autorități, discuții telefonice, anchete pentru lămurirea unor aspecte și emiterea unor Recomandări. Nu avem posibilitatea de a decide noi în locul respectivei autorități administrative și nici de a sancționa pe cineva, nici măcar atunci când autoritățile ignoră solicitările noastre și pur și simplu nu ne răspund (spre deosebire de alte instituții similare din lume care au dreptul să sancționeze autoritatea care nu cooperează, de ex. cazul Ombudsmanului spaniol, Defensor del Pueblo, de unde am împrumutat și noi denumirea). Este însă corect să recunoaștem că în marea majoritate a cazurilor, relația cu administrația publică, mai ales cea locală, este bună și foarte bună, iar intervenția și prezența instituției noastre îi ajută pe mulți din administrație să înțeleagă cum trebuie să procedeze astfel încât drepturile persoanelor să fie respectate.

Totodată, noi putem să ne sesizăm din oficiu, atât pe cazuri individuale, cât și pe cele care vizează o categorie de persoane sau probleme sistemice. Anul trecut au fost peste 3.600 astfel de sesizări la nivelul întregii instituții, adică la sediul central și la cele 15 birouri teritoriale. Pentru a ne putea sesiza din oficiu este necesar să aflăm despre o anumită situație, ceea ce se întâmplă de cele mai multe ori în urma unei semnalări din presa centrală sau locală, mai rar din rețelele sociale și foarte rar în urma semnalărilor din partea unei organizații neguvernamentale. În ce privește modalitatea de soluționare a acestor sesizări din oficiu, ea este aceeași ca în cazul petițiilor. Precizăm încă o dată că nu avem voie să ne substituim altor autorități care au prin lege obligația de a ancheta și eventual de a sancționa. Instituția noastră are doar posibilitatea de a verifica dacă acele autorități au acționat conform competențelor lor și de multe ori s-a întâmplat ca ele să își îndeplinească atribuțiile numai în urma sesizărilor venite de la Avocatul Poporului. Dar noi nu decidem și nu sancționăm.

În același timp, Avocatul Poporului are dreptul de a sesiza Curtea Constituțională atunci când consideră că o lege sau o ordonanță a Guvernului încalcă în tot sau în parte prevederi constituționale. Sesizarea poate viza legi deja intrate în vigoare (excepție de neconstituționalitate), sau legi înainte de promulgare (obiecție de neconstituționalitate). În cazul ordonanțelor de Guvern, fie de urgență fie emise pe baza unei legi de abilitare, nu mai există această distincție, ordonanțele intrând în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial. Subliniem că avem dreptul și nu obligația de a sesiza Curtea Constituțională. Primim anual

cam 1.200-1.300 de petiții prin care ni se solicită să ne adresăm Curții Constituționale pe diferite texte de lege, de foarte multe ori chiar fără argumente, sau împotriva unor soluții ale instanțelor de judecată, ceea ce este categoric imposibil și unii din cei care ni se adresează lansează tot felul de acuzații, pe cât de dure pe atât de nefondate. Din păcate, există și politicieni și jurnaliști sau analiști care ne acuză de partizanat politic, deși este evident că orice decizie am lua noi, de a sesiza sau nu Curtea Constituțională, va nemulțumi pe unii și va da satisfacție altora, iar a interpreta o astfel de decizie în cheie politică este de fapt o formă de subminare a independenței și autorității instituției. Decizia de a sesiza sau nu Curtea Constituțională nu este o măsură arbitrară a Avocatului Poporului, ci ea este rezultatul unei analize temeinice a actului normativ respectiv, prin raportare la normele constituționale și jurisprudența atât a Curții Constituționale, cât și a Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții Europene de Justiție.

Unele din persoanele care ne solicită sesizarea Curții ne dau în judecată, solicitând instanțelor să ne oblige să dăm curs petițiilor lor așa cum doresc ei, sau chiar ne fac plângeri penale. Evident, instanțele au respins constant astfel de acțiuni și plângeri pentru că nu există o obligație a Avocatului Poporului de a face ceva anume, ci doar dreptul, posibilitatea de sesizare în urma unei analize serioase și obiective. În acest sens, s-a pronunțat și Curtea Constituțională în numeroase decizii. În plus, aceasta a subliniat că nimeni nu-i poate impune Avocatului Poporului să acționeze într-un sens sau altul sau într-o manieră anume. În anul 2024 au fost formulate două obiecții și patru excepții de neconstituționalitate.

Insistăm asupra faptului că posibilitatea de a sesiza Curtea Constituțională se referă exclusiv la neconstituționalitatea unor legi sau ordonanțe și nu poate avea ca obiect nemulțumiri generice privind situația politică și economică din țară. Nu avem competențe nici în materie electorală, nici în ceea ce privește actele Parlamentului, Președintelui sau Guvernului. Și nici în materie de justiție. Denumirea de Avocatul Poporului poate induce în eroare chiar și persoane de bună credință care pare că au dificultăți în a înțelege că există un cadru legal pe care suntem obligați să-l respectăm.

De asemenea, instituția noastră are dreptul de a sesiza Înalta Curte de Casație și Justiție cu recursuri în interesul legii, o competență care nu se regăsește în mandatul niciunei alte instituții tip Ombudsman, dar pe care noi am realizat-o tocmai în vederea apărării unor drepturi ale persoanelor, anul trecut formulând două astfel de recursuri în interesul legii, ambele admise de Înalta Curte de Casație și Justiție.

Începând cu anul 2023, am inițiat un program de acțiuni la instanțele de contencios administrativ, *strategic litigation*, adică acele cazuri care, chiar dacă privesc persoane individuale, sunt de interes public și au un impact asupra unor categorii de persoane, de cele mai multe ori aparținând unor grupuri vulnerabile.

În cursul anului 2024, au fost formulate un număr de 17 acțiuni în contencios administrativ, la instanțe din întreaga țară. Trebuie spus că nu putem iniția astfel de acțiuni din oficiu, întotdeauna trebuie să existe un petent ale cărui drepturi să fie afectate și care să își însușească în fața instanței acțiunea pe care o facem. Merită subliniat că am avut câștig de cauză integral sau parțial în toate aceste dosare, iar consecințele au determinat chiar modificări legislative.

Trebuie menționate de asemenea și cele peste 10.000 de audiențe acordate în 2024, atât la sediul central, cât și în toate județele țării prin intermediul birourilor noastre teritoriale.

A reduce activitatea instituției Avocatul Poporului la sesizarea sau nesesizarea Curții Constituționale este nu doar o mare greșeală, ci este nedrept în raport cu miile de cazuri (de fapt vorbim de zeci și zeci de mii de cazuri de-a lungul timpului) soluționate în favoarea petenților, a oamenilor obișnuiți din această țară ale căror drepturi au fost respectate în urma intervenției Avocatului Poporului, adică îndeplinirea scopului pentru care instituția a fost creată de Constituția României. Vă oferim mai jos doar câteva exemple de cazuri din activitatea noastră, cu mențiunea că Raportul însuși se limitează la a evidenția succint cele mai importante aspecte ale muncii desfășurate în 2024, întreaga activitate a instituției fiind mult mai laborioasă.

Principala concluzie pe care am tras-o din petițiile primite în 2024 privește nemulțumirea în legătură cu nivelul de trai, condițiile de muncă, de educație, sănătate, recunoașterea dreptului de proprietate, respectarea drepturilor de pensie ori de alte asigurări sociale. În același timp, remarcăm din partea unor petenți și o atitudine de nerecunoaștere a autorităților și a deciziilor luate de către acestea, generate, cel mai probabil, în primul rând, de lipsa de încredere în serviciile statului și în funcționarii săi, iar în al doilea rând, de lipsa de transparență sau comunicarea deficitară din partea autorităților statului, care nu au găsit cea mai bună cale pentru transmiterea către cetățeni nu numai a informațiilor de interes public dar și a informațiilor cu consecințe directe asupra drepturilor și libertăților acestora.

Nici instituția Avocatul Poporului nu a fost ocolită de critici sau de acuzații de atitudine părtinitoare, cu toate că, privind în mod obiectiv activitatea instituției se remarcă, pe lângă competențele multiple și rezultatele obținute (atât în cazuri individuale, cât și în cele de sistem) și dificultăți care duc la temporizarea sau chiar nesoluționarea cazurilor analizate.

Ceea ce vrem să subliniem încă o dată, pentru cetățeni, care sunt principalii beneficiari ai serviciilor noastre, este faptul că instituția Avocatul Poporului, în calitatea sa de mediator, poate acționa doar prin instrumentele juridice recunoscute de legea de organizare și funcționare, nu are putere de decizie, cu caracter obligatoriu ori sancționatoriu și nu se substituie altor autorități, care sunt obligate să își îndeplinească propriile competențe legale.

Pentru formarea unei opinii de ansamblu asupra activității instituției, vom prezenta câteva situații analizate, lucrate și rezolvate la nivelul instituției din diverse domenii, care nu sunt specifice doar cazurilor individuale, ci pot avea caracter de generalitate. Subliniem faptul că aceste cazuri și multe altele sunt expuse mai detaliat în prezentul raport.

1. Medicamentele prescrise off-label, în afara indicațiilor terapeutice, nu pot fi primite de pacienți în regim compensat, singura cale pentru a obține accesul la tratamentul necesar în regim compensat fiind instanța de judecată. Din verificările efectuate reiese că decontarea în afara indicațiilor din prospect, doar pe baza recomandării medicului, este aproape imposibilă în lipsa unei legislații care să reglementeze clar prescrierea și decontarea medicamentelor în afara indicațiilor din prospect (off-label). În acest sens, a fost emisă o recomandare, care teoretic, a fost însușită de Ministerul Sănătății, în sensul în care am fost informați că se lucrează la crearea cadrului legal în vederea reglementării condițiilor de prescriere, finanțare și decontare a medicamentelor off-label în România. În realitate, însă încă nu avem un astfel de act normativ, în pofida demersurilor multiple efectuate de instituție. Din acest motiv, dosarul astfel deschis, este încă în lucru, Avocatul Poporului urmând să reia demersul la Ministerul Sănătății, pentru a solicita informații despre propunerile de organizare a cadrului legal, respectiv care este procedura concretă de prescriere, finanțare și decontare a medicamentelor off-label în România.

2. Lipsa cadrului legal și procedural care să aibă drept obiect înștiințarea rudelor victimelor accidentelor rutiere grave, accidente soldate cu persoane decedate sau rănite grav.

În perioada 2022-2024, Avocatul Poporului a semnalat faptul că nu există nicio reglementare care să expună și să definească pașii pe care îi urmează un polițist atunci când este nevoit să anunțe o familie despre decesul ori vătămarea corporală gravă a unei persoane, prin urmare, lucrătorii din poliție nu au această atribuție, iar în cazurile în care totuși o fac, ei anunță familia din motive umanitare, morale sau din "obișnuință". Inițial, am fost informați că se va realiza formarea profesională a polițiștilor cu privire la modalitatea de înștiințare a acestor categorii de persoane, avându-se în vedere și impactul psihologic pe care îl generează astfel de evenimente. Au trecut însă mai mult de doi ani (august 2022) de la acea dată fără ca această formare profesională să aibă loc, astfel că Avocatul Poporului a solicitat, printr-o recomandare, Ministerului Afacerilor Interne luarea măsurilor legale care se impun pentru urgentarea adoptării procedurii privind anunțarea membrilor de familie și reprezentanților legali ai victimelor, precum și a persoanelor juridice care custodiază, asigură protecția sau ocrotesc diferite persoane fizice victime ale infracțiunilor/accidentelor rutiere.

3. Refuzul unor părinți de a-și mai trimite copiii la școală din cauza unui elev bătăuș

Urmare intervenției Avocatul Poporului și implicarea în soluționarea acestei situații a mai multor autorități, situația a fost detensionată și copiii s-au putut întoarce la cursuri.

În principal, s-au efectuat următoarele: elaborarea unui Plan de măsuri de sprijin pentru elevii școlii, fiind inclus și elevul respectiv în program de consiliere individuală; activități de prevenție vizând violența școlară de către Biroul Siguranță Școlară din cadrul IPJ și de către consilierul școlar la nivelul clasei respective; comisia de violență din cadrul școlii a analizat incidentul propunând măsuri de sprijin la nivelul clasei, consilierea elevilor implicați (agresor, victimă), dar și măsuri ce urmează a fi luate de cadrele didactice la clasă pentru detensionarea climatului; evaluări specifice, reprezentanții legali ai elevului primind recomandări pentru întocmirea documentelor necesare pentru evaluarea complexă și pentru asigurarea unei atenții sporite supravegherii acestuia pentru prevenirea situațiilor de violență, dar și pentru includerea acestuia în programe specifice; s-a colaborat atât cu familia, cât și cu școala pentru găsirea modalităților potrivite de evitare, depășire și rezolvare a situației conflictuale a copilului în relaționarea cu ceilalți colegi la școală; informarea și consilierea părinților cu privire la îndatoririle părintești pentru asigurarea condițiilor optime de creștere și dezvoltare a fiului lor, necesitatea colaborării cu specialiștii, fiindu-le adus la cunoștință un plan de recomandări în privința evaluării complexe și educaționale a copilului; s-a menținut permanent legătura cu familia copilului, sprijinind părinții în demersurile pe care le aveau de îndeplinit; s-au purtat discuții cu directorul și învățătorul, abordându-se aspecte referitoare la gestionarea situațiilor de criză și găsirea unor soluții potrivite de rezolvare și depășire a conflictelor la nivelul clasei; la nivelul școlii, s-a stabilit un program de activități cu copiii și cadrele didactice având ca scop informarea și prevenirea violenței. Urmare acestor demersuri, dar și a beneficiilor de serviciile unui profesor de sprijin, situația comportamentală a copilului s-a ameliorat, nemaifiind semnalate agresiuni fizice.

4. Lipsa de susținere a preșcolarilor și elevilor dezavantajați care beneficiază de sprijin educațional pe bază de tichete sociale pe suport electronic acordate din fonduri externe nerambursabile și luarea unor măsuri în domeniul educației.

O petentă, mamă a doi elevi de la o școală gimnazială, și-a exprimat nemulțumirea cu privire la faptul că, deși a depus la unitatea școlară, în termenul legal prevăzut, o cerere prin care a solicitat ca celor doi copii ai săi să li se elibereze tichete sociale pe suport electronic, a constatat că aceștia nu le-au primit, deși astfel de tichete sociale au fost distribuite celorlalți beneficiari de la aceeași unitate de învățământ.

Întrucât din situația analizată, Avocatul Poporului a reținut faptul că cei doi copii îndeplinesc condițiile de eligibilitate prevăzute de legislația în vigoare, a efectuat demersuri în scopul clarificării cazului expus. În urma acțiunii instituției noastre, cei doi elevi au fost înregistrați în platforma S.I.I.R., ca beneficiari eligibili de tichete sociale pe suport electronic pentru sprijin educațional. Distribuirea tichetelor a fost confirmată prin declarația dată de mama celor doi elevi în momentul remiterii celor două carduri.

5. Soluționare favorabilă a unui caz de dispariție a unei minore

În urma semnalării în presa locală a unui caz de dispariție a unei minore și a demersurilor efectuate, a reieșit faptul că anterior plecării voluntare de la domiciliu, minora la care se făcea referire în presă s-a aflat în grija bunicii, fără delegarea autorității părintești, mama acesteia fiind plecată la muncă în străinătate de aproximativ 9 ani. Aceasta nu a contribuit financiar la creșterea și educarea copilului și nu a revenit niciodată în țară în această perioadă. Fișa de identificare a riscurilor a fost completată de către compartimentul de asistență socială din cadrul primăriei de la domiciliul minorei abia la data semnalării dispariției acesteia, deși situația fusese cunoscută anterior acestei date. Raportat la rezultatele evaluării situației minorei în cauză, întrucât la nivelul comunității locale nu au fost identificate rude/persoane resursă care să poată prelua responsabilitățile privind creșterea, educarea și supravegherea atentă a acesteia, în favoarea minorei în cauză a fost instituită o măsură de protecție specială. Pe perioada măsurii de protecție specială, minora a înregistrat o evoluție favorabilă atât în familia asistentului maternal profesionist, cât și în mediul școlar. Totodată, aceasta a fost inclusă într-un program de consiliere personalizat. Primarul localității și-a însușit recomandarea emisă de Avocatul Poporului, în sensul în care în urma listelor nominale primite de la unitatea de învățământ de pe raza comunei au fost identificați și alți copii cu părinte unic sau cu ambii părinți plecați la muncă în străinătate, iar în urma vizitelor la domiciliu acestora au fost desemnate rudele care să se ocupe de întreținerea și supravegherea copiilor pe perioada absenței părinților și au fost completate fișe de identificare a riscurilor. Astfel, în prezent, cazurile identificate sunt monitorizate și beneficiază de servicii primare (consiliere, informare, îndrumare), precum și de beneficii sociale.

6. Verificarea respectării dreptului la învățatură al minorilor arestați la domiciliu, raportat inclusiv la insuficienta reglementare legală (invocată de autorități)

La momentul inițierii demersurilor, Avocatul Poporului a considerat că prevederea legală aplicabilă în astfel de cazuri, este lipsită de predictibilitate, nu prevede în mod expres, clar și precis, modalitatea de școlarizare a minorilor aflați în arest la domiciliu, procedura și modul în care elevii pot beneficia de acces la educație în sistem hibrid/online și impune o sarcină excesivă elevului sau reprezentantului legal care ar trebui să se adreseze unei instanțe de judecată (fără a se preciza care instanță anume pronunță o astfel de hotărâre). Instituția Avocatul Poporului a început o amplă corespondență cu instituțiile statului și a solicitat informații, inclusiv de la unele unități de învățământ - acolo unde au existat minori arestați la domiciliu, cărora li s-a aprobat frecventarea cursurilor școlare, în sistem on line - pentru verificarea respectării dreptului la educație al acestor elevi, precum și modul în care s-a dispus această măsură.

Ca urmare a celor transmise și constatate, Avocatul Poporului a emis o recomandare către Ministrul Educației, care ne-a comunicat, în principal că, în metodologia privind desfășurarea activităților în sistem online sau hibrid în unitățile de învățământ, este reglementată modalitatea de desfășurare a activităților didactice în sistem online și hibrid. În ceea ce privește modalitatea concretă de colaborare a Ministerului Educației cu Ministerul Justiției, respectiv cu Administrația Națională a Penitenciarelor, ni s-a menționat încheierea a două protocoale de colaborare de la finalul anului 2022, valabile pe o perioadă de cinci ani.

7. Refuzul unor primării de domiciliu de a angaja un asistent personal pentru persoane încadrate în grad de handicap grav cu asistent personal, de a elibera cardul/tichetul de vacanță, respectiv de a nu achita sumele aferente plății concediului de odihnă

Deși sunt cazuri, după cum se poate constata din conținutul raportului, în care unele primării dau curs solicitărilor Avocatului Poporului și dispun angajarea petenților în funcția de asistent personal, încheind în acest sens contracte individuale de muncă, ori plata drepturilor salariale, în practică sunt întâlnite și situații de refuz al autorității de a proceda legal, invocând diverse motive, printre care și lipsa resurselor financiare.

În urma unui astfel de caz, Avocatul Poporului a emis o recomandare către primarul reclamat pentru ca acesta să întreprindă demersurile necesare care să conducă la angajarea petentei în funcția de asistent personal a copilului încadrat în grad de handicap grav cu asistent personal și la cuprinderea în bugetul local a sumelor necesare din care se suportă salarizarea și transportul asistenților personali, potrivit legii. Recomandarea nu a fost însușită, autoritatea administrației publice locale menținându-și punctul de vedere cu privire la refuzul de a angaja reprezentantul legal al minorei ca asistent personal, cu plata în continuare a indemnizației lunare, aceasta din urmă fiind considerată o formă eficientă de soluționare a problemei. Cu toate acestea, primăria în cauză a precizat că urmează a analiza problema în cauză, și să dispună măsurile legale, ținând cont atât de recomandare, cât și de disponibilitățile bugetare în acest sens. Față de faptul că situația petentei nu a fost soluționată favorabil, în cauză, Avocatul Poporului a formulat o acțiune în contencios administrativ.

Într-un alt caz, în care în care petiționara a revenit la instituția noastră, la doi ani, după ce, tot prin intermediul Avocatului Poporului, i-au fost recunoscute drepturile legal convenite, ne-a adus la cunoștință că deși s-a adresat primăriei în vederea acordării drepturilor prevăzute de lege, de fiecare dată reprezentanții unității administrativ teritoriale au invocat probleme legate de bugetul local precum și lipsa fondurilor.

În urma demersurilor întreprinse de instituția noastră, petenta a fost îndrumată să meargă la sediul UAT pentru a-și completa cererea pentru efectuarea concediului de odihnă și solicitarea voucherelor de vacanță aferente anului 2023. Ulterior, i-au fost asigurate salariul, indemnizația de hrană și un program de lucru care să nu depășească în medie 8 ore pe zi și 40 de ore pe săptămână. Totodată, s-au făcut demersuri pentru emiterea cardului/voucherului de vacanță, acesta fiind achiziționat și înmănat, urmând ca aceasta să beneficieze de compensări pentru concediul de odihnă aferent anului 2023. Petenta ne-a informat că situația sesizată a fost remediată, adresând totodată mulțumiri instituției.

8. Recomandare însușită de către Ministerul Muncii și Solidarității Sociale în ceea ce privește soluționarea cererilor privind indemnizația pentru creșterea copilului, cazuri în care sunt aplicabile atât prevederile legislației naționale cât și cele internaționale

O doamnă ne-a adresat o petiție prin care ne aducea la cunoștință situația cu care se confrunta în calitate de mamă a cărei cerere de acordare a concediului și a indemnizației pentru creșterea copilului a fost respinsă de Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială, deși persoana în cauză depusese documente din care reieșea că a lucrat în România și în Austria, realizând venituri din salarii, pentru o perioadă mai mare de 12 luni anterioare datei nașterii copilului. Instituția noastră a apreciat că petenta a fost dezavantajată după ce și-a exercitat libertatea de circulație plecând să lucreze în Austria, întrucât la întoarcerea în România nu a mai avut un loc de muncă, astfel că este în situația de nu avea dreptul la concediu și la indemnizație pentru creșterea copilului, fapt ce este susceptibil să constituie o restricție privind libera circulație a lucrătorilor.

Ca urmare a problemelor identificate, Avocatul Poporului a emis o recomandare prin care a solicitat conducerii Ministerului Muncii și Solidarității Sociale, reanalizarea cererii

petentei, în sensul înaintării solicitării de acordare a concediului și a indemnizației pentru creșterea copilului către statul membru competent, Austria. Ministerul Muncii ne-a informat că Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială a dus la îndeplinire Recomandarea Avocatului Poporului, și ulterior prin intermediul platformei EESSI-JINA, a fost transmis formularul H065 privind transferul cererii/dosarului petentei.

9. Propunere de modificare legislativă, în sensul înființării unui registru electronic unic la nivel național, în care să fie consemnate toate internările nevoluntare

Cu ocazia unei vizite efectuate la un spital de psihiatrie, reprezentanții acestuia au adus la cunoștința echipei MNP (Mecanismul Național de Prevenire din cadrul instituției Avocatul Poporului) cazul unui pacient internat nevoluntar, dispărut din spital, care nu a fost găsit de organele de poliție. Pentru soluționarea situației juridice a acestuia s-a luat legătura cu instanța de judecată, care a menținut măsura internării nevoluntare, apreciind că spitalul dispune de metodele necesare pentru a readuce pacientul în unitate. În consecință, acesta figura în evidențelor lor ca internat nevoluntar (în evidențe consemnate „pacient fugit”). În tot acest timp, cum au aflat ulterior, pacientul (consumator de droguri) a fost internat la un spital clinic de psihiatrie. La solicitarea lor, pacientul a revenit în spital, pentru încetarea internării nevoluntare.

Pentru a se evita astfel de situații (dubla internare), se apreciază ca necesară înființarea unui registru electronic unic la nivel național, în care să fie consemnate toate internările nevoluntare, la care să aibă acces doar instanțele de judecată sesizate în cazul procedurilor de internare nevoluntară (pentru respectarea dreptului la viață privată al pacientului).

10. Propunere de modificare a legislației privind serviciile de sănătate, în ceea ce privește cazurile medico-sociale. Este situația persoanelor cu dizabilități cu boli psihice grave, aflate în servicii rezidențiale sau în comunitate cu internări repetate în secțiile de psihiatrie acuti, în vederea acordării serviciilor medicale pe perioadă nedeterminată în secții specializate de psihiatrie cronice și extinderea secțiilor existente pentru pacienții permanenți, având în vedere că aceste persoane, deși sunt cazuri sociale, nu fac obiectul serviciilor sociale, având nevoie de tratament medical și supraveghere permanentă de către personal medical specializat.

11. Admiterea de Curtea Constituțională, în anul 2024 a unei excepții și a unei obiecții de neconstituționalitate

O primă sesizare admisă, se referea la o modificare legislativă efectuată cu privire la exproprierea pentru cauză de utilitate publică, necesară realizării unor obiective de interes național, județean și local. Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate, reținând în esență, că prevederile legale criticate constituie o încălcare a dispozițiilor constituționale referitoare la principiul securității juridice și dreptul de proprietate privată întrucât echivalează cu o expropriere sui generis - decizie în faza de redactare.

O a doua sesizare admisă, se referea la sintagma „*adunare generală*” și la *alte dispoziții din Legea tinerilor*. Curtea Constituțională a admis obiecția de neconstituționalitate formulată de Avocatul Poporului, reținând în principal, că reglementarea unui act normativ, precum Legea tinerilor, trebuie să ofere un cadru normativ clar prin care drepturile tinerilor să fie valorificate concret și efectiv. În acest scop, legea trebuie să stabilească în mod clar și predictibil care sunt motivele pentru care se poate desființa sau modifica parțial destinația actualelor baze materiale de tineret și să ofere aceleași garanții sau garanții suplimentare pentru realizarea obligației corelative a statului raportat la dreptul constituțional incident.

12. Admiterea de către Înalta Curte de Casație și Justiție a două recursuri în interesul legii promovate de Avocatul Poporului

Un prim demers se referea la modalitatea de calcul al termenului de preaviz în legislația muncii. Înalta Curte de Casație și Justiție a admis recursul în interesul legii și a

hotărât în principal, că *termenul de preaviz începe să curgă din ziua următoare comunicării notificării de preaviz și se împlinește în ultima zi a termenului.*

Cel de-al doilea demers se referea la modul de stabilire a procentul de 30% din suma cu titlu de amendă contravențională. Înalta Curte de Casație și Justiție a admis recursul în interesul legii și a decis în esență, că *procentul din suma încasată cu titlu de amendă contravențională reprezintă o creanță bugetară care se execută prin intermediul executorilor fiscali.*

13. Modificare de Hotărâre de consiliul local referitoare la accesul la locuință socială. Deși legea prevede clar criteriile pentru acordarea unei locuințe sociale, un consiliu local a adăugat la lege, instituind un criteriu suplimentar, anume nedeținerea în proprietate sau folosință a unui autoturism sau a unei motociclete cu o vechime mai mică de 10 ani. În urma demersurilor efectuate în acest caz de instituția Avocatul Poporului, au fost exceptate de la condiția nedeținerii unui autoturism/motocicletă cu o vechime mai mică de 10 ani, cele adaptate pentru persoanele cu handicap sau destinate transportului acestora sau persoanelor dependente, precum și persoanele cu dizabilități.

14. Acțiune în contencios administrativ referitoare la anularea prevederilor Regulamentului privind procedura de atestare a persoanelor fizice în vederea dobândirii calității de administrator de condominii și obligarea primarului municipiului la emiterea unui atestat de administrator condominii. Acțiunea a fost admisă pe fondul cauzei, instanța constatând nelegalitatea dispozițiilor atacate, fiind dispusă în acest sens anularea parțială a actelor administrative menționate emise de autoritatea locală, cu referire la condiția adăugată, respectiv, aceea ca domiciliul solicitantului să fie pe raza municipiului. A fost obligat primarul municipiului la emiterea către reclamantă a atestatului de administrator condominii.

15. În materie de analiză acte normative, Avocatul Poporului și-a exprimat opinia cu privire la un proiect de ordonanță de urgență referitor la instalarea unor sisteme de supraveghere audio-video în vederea asigurării pazei și protecției persoanelor, bunurilor și valorilor, precum și în scopul prevenirii actelor de violență fizică și/sau psihică care pot apărea în spațiul școlar.

În principal, a arătat că normele legale care reglementează prelucrarea datelor cu caracter personal în cazul copiilor/tinerilor, trebuie să respecte principiul reducerii la minimum a datelor; trebuie să țină cont de faptul că, simpla înregistrare a datelor referitoare la viața privată constituie o ingerință în sensul art. 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului; divulgarea de informații privind identitatea copiilor/tinerilor (chiar și accidentală) pune în pericol demnitatea și bunăstarea acestora într-o manieră extrem de gravă având în vedere vulnerabilitatea mare a acestora; statul are obligația pozitivă de a lua în considerare vulnerabilitatea specifică copiilor și tinerilor și de a institui măsurile necesare, rezonabile și eficiente pentru protecția și respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale acestora.

În urma argumentelor aduse prin punctul de vedere exprimat și prin participarea la dezbaterile organizată de Ministerul Educației, parte din dispozițiile criticate au fost amendate sau eliminate, în sensul în care s-a reglementat că este nevoie de acordul majorității simple a părinților sau reprezentanților legali ai elevilor minori și a elevilor majori și salariaților unității de învățământ, respectiv s-au precizat spațiile în care se pot instala sisteme de supraveghere audio-video și excepțiile de la această supraveghere.

Cazurile prezentate mai sus constituie o mică parte din activitatea instituției, din cuprinsul raportului, el însuși, fiind doar o prezentare succintă a lucrului în cadrul instituției, putându-se evidenția, pe lângă situațiile care și-au găsit o rezolvare și chestiuni care au fost și rămân în atenția Avocatului Poporului cum ar fi: cazurile de bullying; situațiile și condițiile

de viață ale persoanelor vulnerabile; lipsa de personal în instituțiile care au în îngrijire persoane vulnerabile și în penitenciare; plata drepturilor de pensie și a altor asigurări sociale a celor care lucrează sau au lucrat în străinătate etc.

În concluzie, din cele prezentate, rezultă că activitatea desfășurată în cadrul instituției este extrem de variată, dat fiind mandatul general al Avocatului Poporului și este efectuată doar în sprijinul cetățenilor, așa încât orice discuție/alipire/identificare a instituției față de sau cu clasa politică, este de natură a îngreuna misiunea Avocatului Poporului și pe cale de consecință, de a aduce deservicii cetățenilor care au nevoie de sprijinul instituției noastre.

Întreg Raportul de activitate pe anul 2024 se găsește pe pagina de internet a instituției, <https://avp.ro/wp-content/uploads/2025/02/RAPORT-2024.pdf>, unde pot fi găsite, de asemenea, numeroase rezumate ale dosarelor soluționate.

INSTITUȚIA AVOCATUL POPORULUI

Domeniul drepturile omului egalitate de șanse între bărbați și femei, culte religioase și minorități naționale

Domeniul drepturile familiei, tinerilor, pensionarilor, persoanelor cu handicap

Domeniul apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului

Domeniul armată, justiție, poliție, penitenciare

Domeniul proprietate, muncă, protecție socială, impozite și taxe

Domeniul privind prevenirea torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante în locurile de detenție (Mecanismul Național de Prevenire): Centrul Zonal București, Centrul Zonal Alba, Centrul Zonal Bacău, Centrul Zonal Craiova

Birouri teritoriale:
Alba-Iulia, Bacău, Brașov, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Galați, Iași, Oradea, Pitești, Ploiești, Slobozia, Suceava, Târgu-Mureș, Timișoara

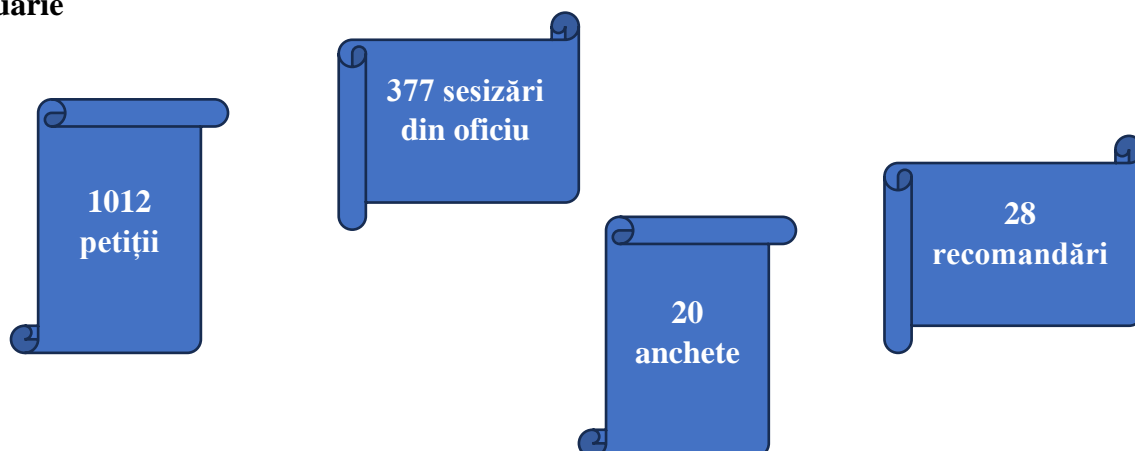
Biroul financiar, salarizare și resurse umane,
Biroul administrativ

Audit Public Intern

Serviciul contencios constituțional, recurs în interesul legii, contencios administrativ și juridic, analiză acte normative, relații externe și comunicare: Biroul contencios constituțional și recurs în interesul legii, Biroul contencios administrativ și juridic, Biroul analiză acte normative, relații externe și comunicare

Anul 2024, foarte pe scurt

Ianuarie

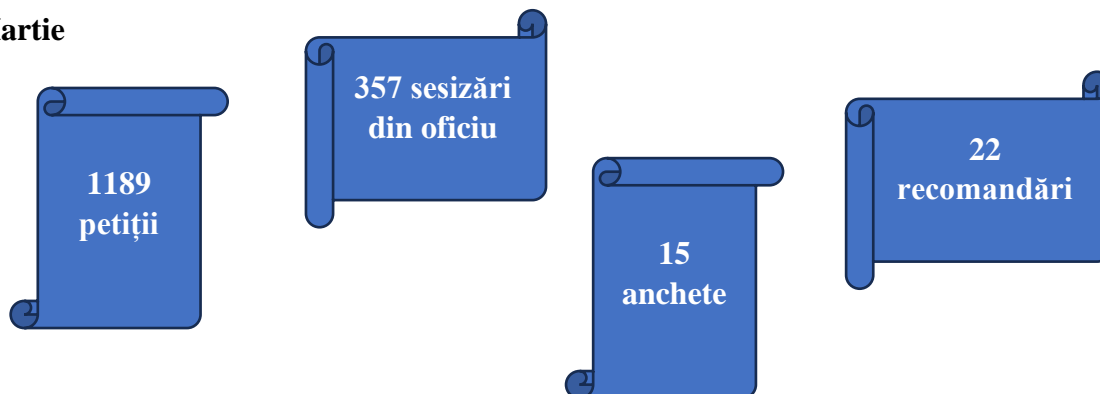

Lansarea *Raportului special privind monitorizarea implementării deciziilor CEDO în cazul internărilor nevoluntare în spitalele de psihiatrie*, înaintat prim-ministrului, președinților celor două camere ale Parlamentului, ministrului sănătății, ministrului afacerilor interne, ministrului justiției, președintelui Comisiei pentru sănătate și familie din Camera Deputaților, președintelui Comisiei pentru sănătate din Senat

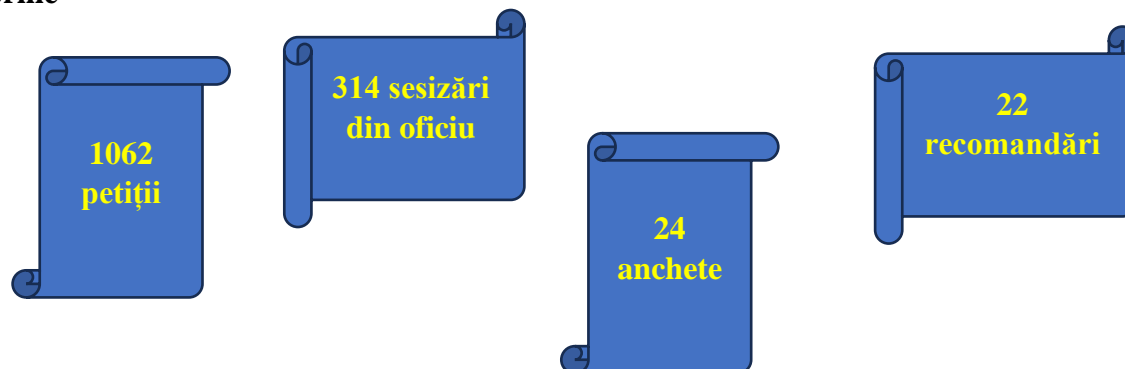
Februarie

Recurs în interesul legii privind interpretarea și aplicarea neunitară a dispozițiilor art. 75 alin. (1) și art. 278 alin. (1) din Codul muncii, raportate la prevederile art. 2553 alin. (1) din Codul civil și ale art. 181 alin. (1) pct. 2 și alin. (2) din Codul de procedură civilă având ca obiect modalitatea de calcul al termenului de preaviz, în sensul de a se stabili modalitatea de calcul a termenului de preaviz, respectiv dacă acesta include sau nu și ziua în care a fost comunicată notificarea privind încetarea contractului individual de muncă, respectiv ziua în care s-a împlinit termenul

Martie

Lansarea *Raportului special privind dificultățile pe care le întâmpină persoanele cu dizabilități, respectiv pacienții a căror situație socială determină prelungirea spitalizării*, înaintat prim-ministrului, președinților celor două camere ale Parlamentului, ministrului sănătății, ministrului muncii și solidarității sociale și președintelui Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități.

Aprilie

Acțiune în contencios administrativ, la Tribunalul Buzău - Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, în anularea unei dispoziții a primarului comunei Costești, județul Buzău și obligarea UAT comuna Costești la plata indemnizației de asistent personal al persoanei cu certificat de încadrare în grad de handicap grav cu asistent personal

Mai

Vizita comună de monitorizare a situației respectării drepturilor și libertăților ambelor minorități naționale (comunități), respectiv minoritatea română din Ucraina și minoritatea ucraineană din România în Ucraina, la inițiativa domnului dr. Dmytro Lubinets, Comisar Parlamentar Ucrainean pentru Drepturile Omului (Ombudsman). Prima vizită a avut loc în orașul Cernăuți, în data de 28 mai 2024, unde au avut loc întâlniri cu membrii comunității de

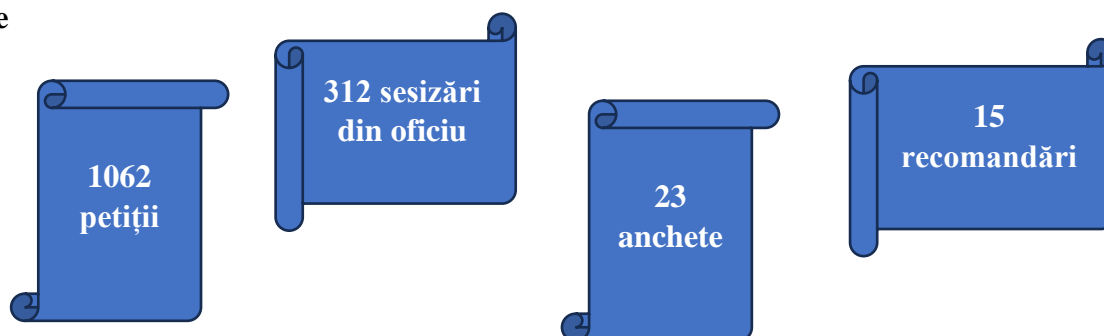
români, iar în data de 29 mai 2024, delegația comună româno-ucraineană s-a deplasat la Sighetul Marmației, unde au avut loc întâlniri cu membrii comunității de ucraineni

Iunie

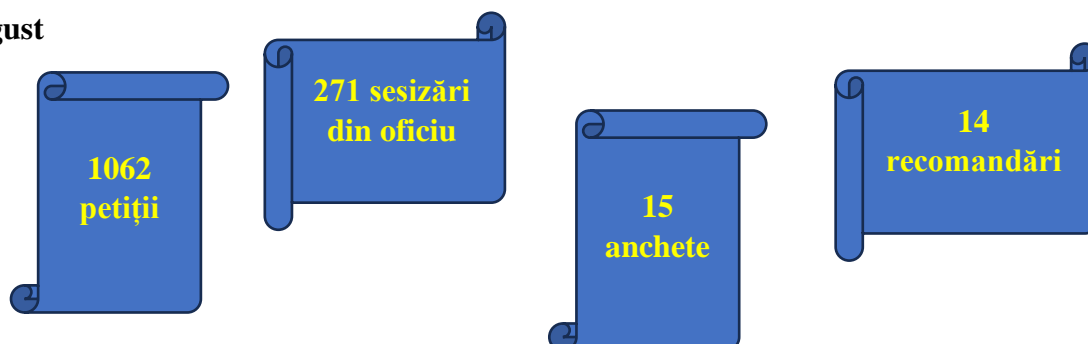
Finalizarea unui demers de 6 ani pentru îmbunătățirea legislației în domeniul protecției persoanelor și a bunurilor în cazul interacțiunilor cu urșii care au devenit în ultimii ani un pericol real pentru viața și integritatea fizică a persoanelor cu care intră în contact. Pe parcursul demersului, instituția a militat pentru asigurarea protecției persoanelor și dezvoltarea unui cadru legislativ care armonizează acest aspect cu reglementările privind speciile protejate

Iulie

A acțiune în contencios administrativ, la Tribunalul Galați - Secția de contencios administrativ și fiscal, privind anularea unei hotărâri a Consiliului local al municipiului Tecuci, județul Galați, referitoare la achitarea taxelor de salubritate percepute pentru imobilele nelocuite aflate în municipiul Tecuci

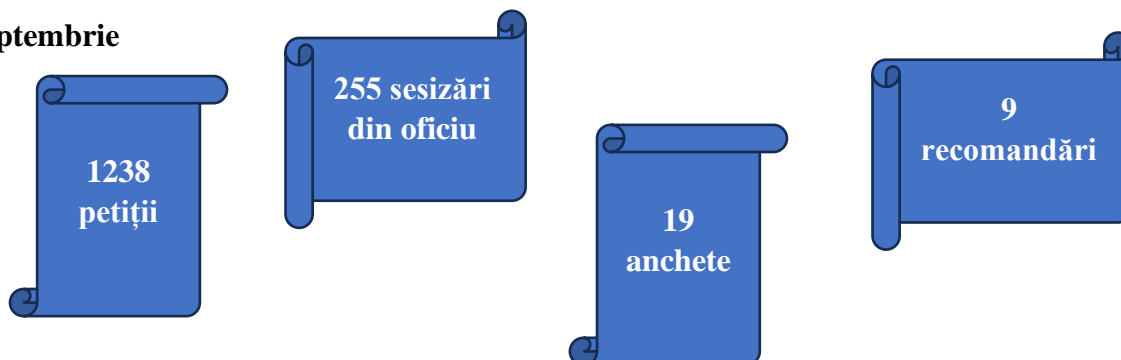
August

Recurs în interesul legii privind interpretarea și aplicarea prevederilor art. 3 lit. c) din Ordonanța Guvernului nr. 26/2011 privind înființarea Inspectoratului de Stat pentru Controlul în Transport Rutier, modificată și completată, în sensul de a se stabili dacă procentul de 30% din suma cu titlu de amendă contravențională reprezintă venit la bugetul I.S.C.T.R. și se poate

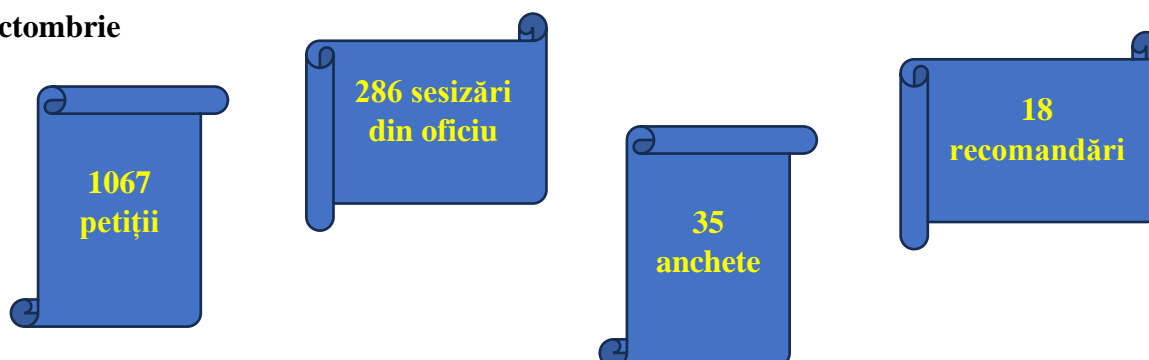
executa prin intermediul executorilor judecătorești sau se face venit la bugetul general consolidat și se execută prin intermediul executorilor fiscali

Septembrie

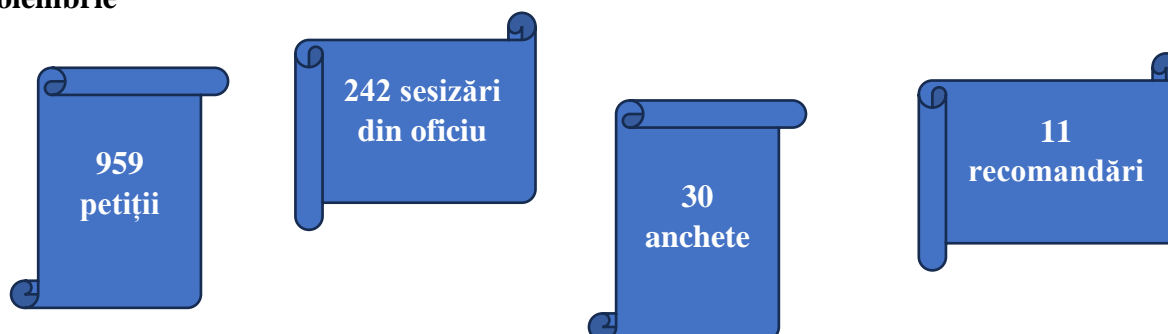
Acțiune în contencios administrativ, la Tribunalul Giurgiu, în obligarea UAT comuna Ghimpați, județul Giurgiu, la angajarea unui asistent personal pentru un copil încadrat în grad de handicap grav cu asistent personal

Octombrie

Acțiune în contencios administrativ, la Tribunalul Suceava - Secția contencios, în obligarea UAT comuna Dumbrăveni, județul Suceava, la compensarea în bani a concediului de odihnă cuvenit și neefectuat pentru întreaga perioadă lucrată de salariat până la încetarea contractului individual de muncă (obligație scadentă la încetarea contractului individual de muncă)

Noiembrie

Obiecția de neconstituționalitate referitoare la Legea pentru completarea Legii nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat (PL-x nr. 540/2024)

Decembrie

**945
petiții**

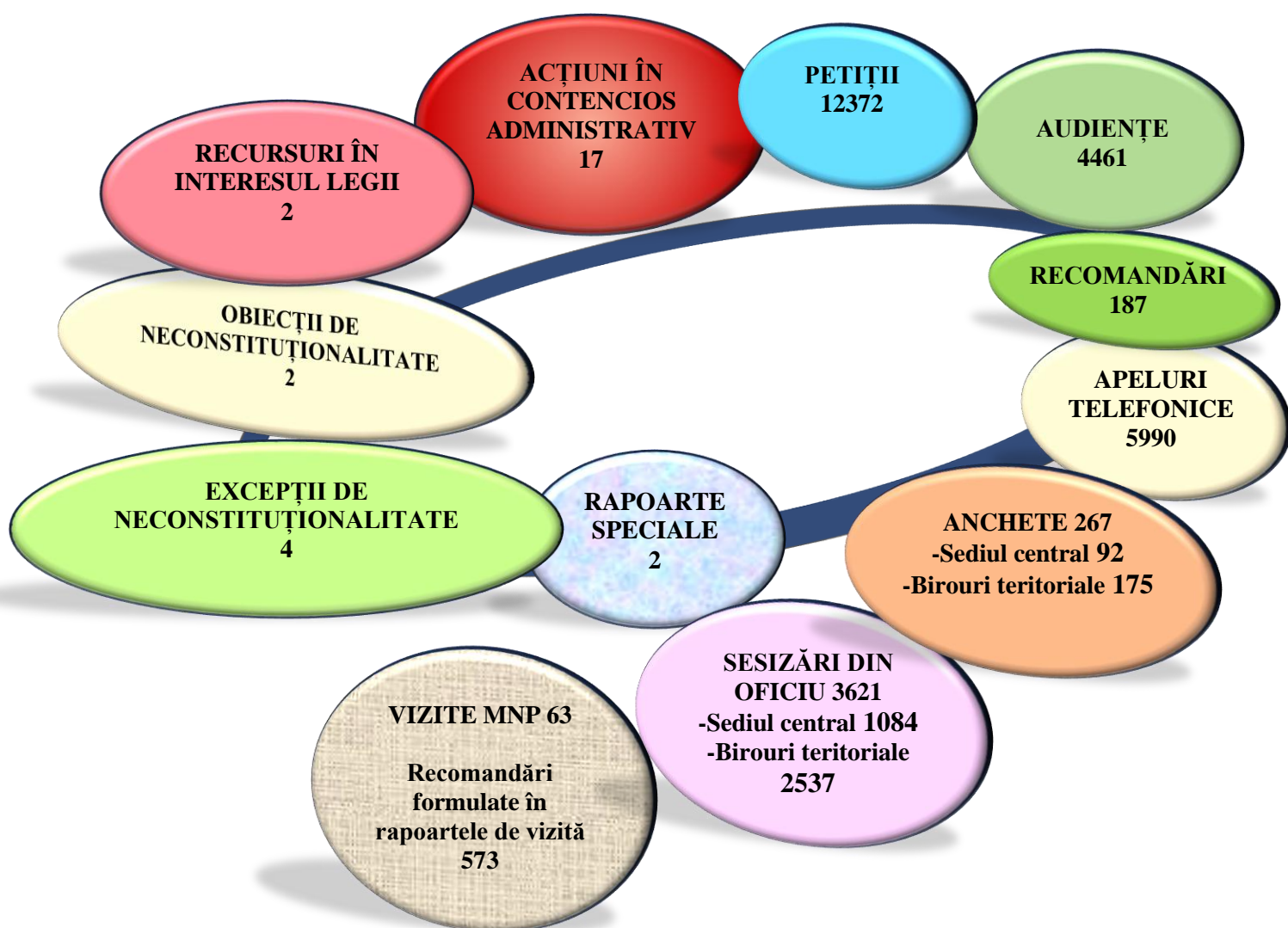
**185 sesizări
din oficiu**

**16
anchete**

**10
recomandări**

Excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3 alin. (1) teza finală din Legea nr. 349/2002 pentru prevenirea și combaterea efectelor consumului produselor din tutun, cu modificările și completările ulterioare

VOLUMUL GENERAL DE ACTIVITATE

PETIȚIILE ÎNREGISTRATE ÎN RAPORT CU DREPTURILE ȘI LIBERTĂȚILE ÎNCĂLCATE

Nr. crt.	Drepturi constituționale	Nr. petiții
1.	Cetățenia (art.5)	2
2.	Egalitatea în drepturi (art. 16)	160
3.	Străini și apatrizi (art. 18)	6
4.	Dreptul de azil, extradare, expulzare (art. 19)	3
5.	Accesul liber la justiție (art. 21)	1837
6.	Dreptul la viață și la integritate fizică și psihică (art. 22)	242
7.	Libertatea individuală (art. 23)	1
8.	Dreptul la apărare (art. 24)	5
9.	Dreptul la libera circulație (art. 25)	35
10.	Dreptul la viață intimă, familială și privată (art. 26)	442
11.	Secretul corespondenței (art. 28)	3
12.	Libertatea conștiinței (art. 29)	3
13.	Libertatea de exprimare (art. 30)	10
14.	Dreptul la informație (art. 31)	896
15.	Dreptul la învățătură (art. 32)	95
16.	Dreptul la ocrotirea sănătății (art. 34)	291
17.	Dreptul la mediu sănătos (art. 35)	123
18.	Dreptul de vot (art. 36)	149
19.	Dreptul de a fi ales (art. 37)	34
20.	Dreptul de a fi ales în Parlamentul European (art. 38)	11
21.	Libertatea întrunirilor (art. 39)	1
22.	Dreptul la asociere (art. 40)	8
23.	Dreptul la muncă și protecția socială a muncii (art. 41)	514
24.	Dreptul la grevă (art. 43)	1
25.	Dreptul de proprietate privată (art. 44)	1240
26.	Libertatea economică (art. 45)	44
27.	Dreptul la moștenire (art. 46)	20
28.	Dreptul la un nivel de trai decent (art. 47)	1264
29.	Familia și dreptul la căsătorie (art. 48)	8
30.	Protecția copiilor și tinerilor (art. 49)	657
31.	Protecția persoanelor cu handicap (art. 50)	270
32.	Dreptul de petiționare (art. 51)	1745
33.	Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică (art. 52)	744
34.	Restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți (art. 53)	24
35.	Așezarea justă a sarcinilor fiscale (art. 56)	118
36.	Dreptul la un proces echitabil (art. 6 din CEDO)	10
37.	Alte drepturi	1356
TOTAL GENERAL:		12372

La totalul de **12372 petiții**, se adaugă **53 de cereri formulate în temeiul Legii nr. 544/2001** privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare.

